

ใบแจ้งข่าว

ประเทศไทย: เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติโรคติดต่อ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)

คาดว่ารัฐสภาจะพิจารณาร่างกฎหมายนี้เพื่อใช้แทนมาตรการฉุกเฉินเกี่ยวกับโรคโควิด-19

(กรุงเทพฯ 11 พฤศจิกายน 2564)—รัฐบาลไทยควรเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการแก้ไขพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ที่ผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี และประกันว่าเนื้อหาที่แก้ไขสอดคล้องกับกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ พอร์ตีฟายไรต์ และ หน่วยงานอื่น ๆ อีก 9 หน่วยงาน กล่าวในวันนี้ ในจดหมายเปิดผนึกที่ส่งถึงนายกรัฐมนตรี พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา คาดว่าจะมีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติโรคติดต่อฉบับแก้ไขเพิ่มเติมในรัฐสภา เพื่อปรับแก้ไขเนื้อหาของกฎหมายนี้ในสมัยประชุมปัจจุบัน ซึ่งจะเริ่มขึ้นช่วงต้นเดือนนี้

“ความโปร่งใสถือเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข” เอมี สมิธ (Amy Smith) ผู้อำนวยการบริหารพอร์ตีฟายไรต์กล่าว “รัฐบาลไทยควรประกันว่าประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายใหม่ ที่อาจมีผลบังคับใช้เป็นมาตรการจัดการสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของประเทศ และส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างขวางกับชีวิตของประชาชนในประเทศไทย”

เมื่อวันที่ 21 กันยายน 2564 มีรายงานว่า คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบต่อร่างพระราชบัญญัติโรคติดต่อ (ฉบับที่...) พ.ศ.... (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ซึ่งคาดว่าจะนำมาใช้แทนพระราชกำหนดในสถานการณ์ฉุกเฉิน เพื่อรับมือกับสถานการณ์ระบาดของโรคโควิด-19 โดยปกติ ข้อมูลเกี่ยวกับร่างกฎหมาย รวมถึง “ความเห็นชอบต่อมติ” ข้อเสนอโดยละเอียดของกฎหมาย และผลกระทบของกฎหมาย มักได้รับการเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเมื่อผ่านความเห็นชอบ แต่ในครั้งนี้ คณะรัฐมนตรียังไม่ได้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการให้ความเห็นชอบต่อการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรคติดต่อแต่อย่างใด

ในจดหมายเปิดผนึก พอร์ตีฟายไรต์, ฮิวแมนไรท์วอตช์, อาร์ติเคิล 19, ไอ ลอว์ และหน่วยงานอื่น ๆ แสดงข้อกังวลว่า “พระราชบัญญัติโรคติดต่อที่ได้รับการแก้ไข อาจเป็นมาตรการขอกฎหมายที่ผิดพลาดซ้ำรอยกับพระราชกำหนดในสถานการณ์ฉุกเฉิน โดยเฉพาะในแง่การลิดรอนสิทธิเสรีภาพในการชุมนุมอย่างสงบและเสรีภาพในการแสดงออกของประชาชน”

ในงานแถลงข่าวเมื่อวันที่ 21 กันยายน 2564 ภายหลังกรมให้ความเห็นชอบการแก้ไขพระราชบัญญัติโรคติดต่อ รัชดา ธนาดิเรก รองโฆษกรัฐบาลระบุว่า “ในกรณีมีโรคติดต่อร้ายแรงเช่นนี้ ก็จะใช้พระราชบัญญัติโรคติดต่อฉบับแก้ไขเพิ่มเติมแทน (พระราชกำหนดในสถานการณ์ฉุกเฉิน)”

หลายฝ่ายแสดงข้อกังวลระหว่างการรับฟังความเห็นร่างแก้ไขฉบับก่อนหน้า ซึ่งให้อำนาจอย่างกว้างขวางแก่รัฐบาลโดยปราศจากการตรวจสอบ ยกตัวอย่างเช่น ในร่างแก้ไขฉบับก่อนหน้ามีการกำหนดว่าในสถานการณ์ฉุกเฉินด้านสุขภาพ คณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน อาจดำเนินมาตรการเพื่อ “กำหนดมาตรการการจัดการเกี่ยวกับ ... การชุมนุมหรือการทำกิจกรรมเป็นการชั่วคราว รวมทั้งกำหนดมาตรการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อให้บุคคลต้องปฏิบัติตาม ในกรณีจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้จะสั่งให้ประชาชนในทุกพื้นที่หรือบางพื้นที่งดประกอบกิจการบางชนิดที่อาจเป็นแหล่งหรือก่อให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดต่ออันตรายร้ายแรง หรือห้ามให้อยู่ร่วมกันในที่ประชุมหรือชุมนุมเกินจำนวนที่กำหนดโดยจะกำหนดเงื่อนไขในการประชุมหรือชุมนุมไว้ด้วยหรือไม่ก็ได้”

นายกรัฐมนตรี พล.อ.ประยุทธ์ได้ใช้อำนาจตามข้อบทที่คล้ายคลึงกันตามพรก.ฉุกเฉินฯ เพื่อจำกัดสิทธิที่จะมีเสรีภาพด้านการแสดงออกและการชุมนุมอย่างสงบมาตลอด ภายหลังการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินเมื่อเดือนมีนาคม 2563 เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของผู้ติดเชื้อโควิด-19 มีรายงานว่าทางการได้จับกุมและดำเนินคดีกับผู้ประท้วงอย่างสงบกว่า 1,330 คน ตามพระราชกำหนดในสถานการณ์ฉุกเฉิน ศูนย์ทนายความ

เพื่อสิทธิมนุษยชน **รายงาน**ว่าทางการไทยได้จับกุมผู้ประท้วงไปแล้วอย่างน้อย 260 คน ในจำนวนนี้ประกอบไปด้วยผู้เยาว์ 70 คน จากการมีส่วนร่วมในการชุมนุมประท้วงต่อต้านรัฐบาล

ผู้ละเมิดพรก.ฉุกเฉินฯ และข้อจำกัดที่เกี่ยวข้อง อาจได้รับโทษจำคุกไม่เกินสองปี และ/หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท โดยปัจจุบันมีการต่ออายุพรก.ฉุกเฉินฯ ไปจนถึงวันที่ 30 พฤศจิกายน

ตามกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ภัยคุกคามสาธารณสุขเนื่องจากสถานการณ์โรคโควิด-19 อาจเป็นเป้าหมายอันชอบธรรมในการควบคุมสิทธิบางประการได้ แต่การจำกัดเช่นนี้จะถือว่ามีความชอบตามกฎหมายระหว่างประเทศ ก็ต่อเมื่อนำมาใช้กรณีจำเป็น ได้สัดส่วน และเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ชอบธรรมเป็นการเฉพาะ การจำกัดสิทธิเสรีภาพเช่นนี้ไม่ควรเกิดขึ้นโดยพลการหรือเลือกปฏิบัติ ควรจำกัดระยะเวลาสิ้นสุด และเปิดให้มีการทบทวนได้

การจำกัดสิทธิที่จะมีเสรีภาพด้านการแสดงออกและการชุมนุมอย่างสงบ ตามข้อจำกัดของพรก.ฉุกเฉินฯ มีแนวโน้มจะไม่สอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ เนื่องจากข้อบกพร่องเหล่านี้มีเนื้อหาที่กำกวมและตีความได้กว้างเกินไป ในจดหมายเปิดผนึก ทางหน่วยงานจึงเตือนรัฐบาลไทยว่า “ร่างพระราชบัญญัติโรคติดต่อที่ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมครั้งนี้ ยังคงมีเนื้อหาคล้ายคลึงกับข้อบทในพระราชกำหนดในสถานการณ์ฉุกเฉิน ข้อจำกัดต่าง ๆ จึงยังคงมีแนวโน้มที่จะไม่สอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศเช่นกัน”

ในจดหมายเปิดผนึก ทางหน่วยงานได้เรียกร้องให้รัฐบาลไทย “ปฏิบัติตาม **แนวปฏิบัติ**ของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ด้านสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (OHCHR) ว่าด้วยมาตรการรับมือสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19” โดยประกันให้มี “ข้อมูลที่เพียงพอแก่ประชาชนในเรื่องของข้อกฎหมายและมาตรการฉุกเฉิน... และให้เผยแพร่ข้อมูลแบบที่ประชาชนส่วนใหญ่เข้าถึงได้ เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงระเบียบและข้อกฎหมายใหม่ รวมทั้งสามารถปฏิบัติตามมาตรการเหล่านั้นได้”

“แม้ว่าโรคโควิด-19 จะเป็นข้อกังวลด้านสาธารณสุขที่ชอบธรรม แต่ทางการต้องไม่นำมาใช้เป็นข้ออ้างเพื่อจำกัดการชุมนุมอย่างสงบ และปิดปากผู้เห็นต่างโดยไม่ชอบธรรม” เอมี สมิธกล่าว “ในขณะที่ประเทศไทยกำลังจะใช้กลไกกฎหมายใหม่เพื่อแก้ปัญหาโรคระบาด รัฐบาลต้องประกันว่า พระราชบัญญัติโรคติดต่อและมาตรการอื่น ๆ ที่ประกาศใช้ตามพระราชบัญญัตินี้ เคารพสิทธิ และอนุญาตให้ประชาชนไทยใช้เสรีภาพขั้นพื้นฐานของตนได้อย่างปลอดภัย”

สำหรับข้อมูลเพิ่มเติม โปรดติดต่อ:

เอมี สมิธ, ผู้อำนวยการบริหาร, พอร์ตีไฟไรต์
 +66 87 795 5454 (ประเทศไทย)
 อีเมล: amy.smith@fortifyrights.org
 ทวิตเตอร์: [@AmyAlexSmith](https://twitter.com/AmyAlexSmith), [@FortifyRights](https://twitter.com/FortifyRights)

สาวินี (วินนี่) สัจจเดว, เจ้าหน้าที่ด้านสิทธิมนุษยชนไทย, พอร์ตีไฟไรต์
 +66 96 179 0730 (ประเทศไทย)
 อีเมล: Winnie.Sachdev@FortifyRights.org
 ทวิตเตอร์: [@winnie_sv](https://twitter.com/winnie_sv), [@FortifyRights](https://twitter.com/FortifyRights)